

**REVISTA DE ISTORIE
„VASILE CONTA”
TÂRGU-NEAMȚ**

**Historical Magazine „Vasile Conta”,
Târgu-Neamț**

**Revue Historique „Vasile Conta”
Târgu-Neamț**

**Volumul V, nr. 2, decembrie 2023
Volume V, issue 2, december 2023
Volume V, no. 2, décembre 2023**

Iași
Editura PIM, 2023

REUNIFICAREA DEVĂLMAȘĂ
*
JOINT OWNERSHIP REUNIFICATION
*
RÉUNIFICATION DEVALMAS

drd. Ionel ANTIMIRESCU¹

Rezumat: *Vrancea rămâne unică prin păstrarea în timp a obștilor de răzăși și moșneni ce au deținut "proprietatea devălmașă țărănească asupra munților" săi. Comunitățile și-au administrat singure atât resursele cât și nevoia de dezvoltare și modernizare socială și economică. Statul și interesele unor regimuri sau pături sociale au fragmentat unitatea devălmașă în mai multe rânduri. Dezmembrarea Marii Obști a Vrancei în obștile pe sate (1755, 1763, 1765, 1777, 1817, 1818, 1831, 1840), procesele cu vistiernicul Iordache Ruset Roznovanul (1801-1814/1817) și boierii Lipănești (1801-1845), impunerea defectuoasă a Codului Civil din 1910 și interesele financiare ale societăților forestiere au creat dezbinare și sărăcie.*

Aparția din mijlocul "cetei" a unui "apostol" ce cunoaște nevoile comunității și reușește să facă performanță economică și dezvoltare social-culturală, într-un sistem devălmaș considerat depășit, a stârnit admirație și acces la funcțiile publice. Neculai Jechianu încearcă reformarea întregului sistem devălmaș vrâncean prin acceptarea unui așezământ comun de către toate obștile interbelice. Interesele personale ale "cozilor de topor" depășesc însă pe cele comunitare, iar modelul de succes promovat de Obștea Frumoasele-Dealul Secăturii rămâne unicat.

Demersul nostru a urmărit valorificarea documentelor de arhivă (S.J.V.A.N² și personale) și cunoașterea idealului promovat de Neculai Jechianu, insuficient studiat de istoriografia actuală. Prin conținut și bibliografie comunicarea se dorește a fi un reper de cunoaștere a fenomenului de reunificare devălmașă, promovat de Neculai Jechianu , și o provocare pentru continuarea și aprofundarea cercetării.

Cuvinte-cheie: *obște, așezământ, reunificare, răzăși, apostol*

*

Abstract: *Vrancea remains a unique county as it had managed to keep the yeomen' and freeholders' assemblies alive, people who owned "the common peasant joint ownership on its mountains". The communities managed to rule by themselves both their resources and the need for development and socio-economic modernization. The state and the interests of some social regimes and strata had fragmented the common indivisible ownership's unity several times. The dismemberment of the Great Assembly in Vrancea to village assemblies (1755, 1763, 1765, 1777, 1817, 1818, 1831, 1840), the trails with the treasurer Iordache Ruset Roznovanul (1801-1814/1817) and the Lipănești boyars*

¹ Școala Doctorală de Științe Socio-Umane, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.
antimirescuionel.drd@gmail.com

² Serviciul Județean Vrancea al Arhivelor Naționale

(1801-1845), the faulty implementation of the Civil Code in 1910 and the social interests of the forest companies created discord and poverty.

The emergence of an “apostle” belonging to the group, who was aware of the needs of the community and managed to achieve economic goals and socio-cultural developments, inside a joint community system that used to be considered outdated, had aroused admiration and access to public functions. Neculai Jechianu tried to reform the entire joint ownership system in Vrancea by accepting a common establishment for all the interwar assemblies. The personal interests of the traitors nonetheless exceeded those of the community, and the success model promoted by Frumoasele-Dealul Secăturii assembly remained unique in history.

In our endeavour we have desired to value the archived documents (S.J.V.A.N³ and personal documents) and the dissemination of the ideal promoted by Neculai Jechianu, poorly researched by present historiography. Due to its content and bibliography this article states as an example of knowledge regarding the joint ownership reunification phenomenon promoted by Neculai Jechianu and a challenge for those who want to continue and delve into this research.

Key words: *assembly, settlement, reunification, yeoman, apostle*

*

Résumé: *Vrancea reste unique par la préservation au fil du temps des communautés de Răzăși et Moșneni qui possédaient sa « propriété paysanne en pleine propriété sur les montagnes ». Les communautés géraient leurs propres ressources ainsi que les besoins de développement et de modernisation sociaux et économiques. L'État et les intérêts de certains régimes ou couches sociales ont fragmenté l'unité unitaire de plusieurs manières. Le démembrement du Grand Commun de Vrancea en communs de village (1755, 1763, 1765, 1777, 1817, 1818, 1831, 1840), les procès du trésorier Iordache Ruset Roznovanu (1801-1814/1817) et des boyards Lipănești (1801 -1845), l'imposition du Code civil défectueux de 1910 et les intérêts financiers des sociétés forestières ont créé la division et la pauvreté.*

L'apparition au milieu de la « bande » d'un « apôtre » qui connaît les besoins de la communauté et parvient à réaliser des performances économiques et un développement socioculturel, dans un système devalma considéré comme dépassé, a suscité l'admiration et l'accès aux fonctions publiques. Neculai Jechianu tente de réformer l'ensemble du système Devalmas Vrancea en acceptant un règlement commun de toutes les communautés de l'entre-deux-guerres. Cependant, les intérêts personnels des « queues de hache » dépassent ceux de la communauté, et le modèle à succès promu par Obștea Frumoasele-Dealul Secăturii reste unique.

Notre approche visait à capitaliser sur les documents d'archives (S.J.V.A.N et personnels) et à connaître l'idéal promu par Neculai Jechianu, insuffisamment étudié par l'historiographie actuelle. À travers le contenu et la bibliographie, la communication se veut une référence pour la connaissance du phénomène de réunification des devalma, promu par Neculai Jechianu, et un défi pour la poursuite et l'approfondissement de la recherche.

Mots clés: *communauté, établissement, réunification, descendance, apôtre*

Țara Vrancei istorice, această republică a lui Cantemir, situată la curbura Carpaților românești a constituit și linia de hotar între cele trei țări românești: Moldova, Țara Românească și Transilvania, însă fiecare cu stăpânii ei.⁴ Sovejanul Simion Mehedinți vorbea despre groapa..., depresiunea concavă dintre Carpați și

³ Vrancea County Department of National Archives

⁴ C. Cherciu, *Țara Vrancei – o istorie a obștilor răzăși*, Editura Axis Libri, Galați, 2015, p.115.

*Subcarpați,, în care s-au plămădit vechile sate păstorești specifice românilor.*⁵ Relieful și bogăția vegetației a permis o izolare naturală îndelungată, căile de comunicație cu exteriorul urmând doar cursul râului Putna și afluenților săi. Sarea, piatra de râu, argila pentru ceramică, au reprezentat alături de pădure și pășuni resurse importante pentru dezvoltarea internă a comunităților de țărani liberi.⁶

Această Țară se identifică geografic *de la Vidra încoace, spre apus și oricine locuiește de la Vidra încoace, în satele de pe valea Zăbalei, Putnei și Văsuiului, ori pe dealurile cuprinse între aceste văi, acela e vrâncean.*⁷

Locuitorii satelor Vrancei au trăit în deplină autonomie, administrându-se singuri prin intermediul unui organism comun și unitar: Obștea Vrânceană.⁸ Aceasta a funcționat neîntrerupt, după reguli influențate și rareori impuse de diferite regimuri politice, dispărând doar în perioada 1949-1999. Evoluția sau involuția acestei regiuni se datorează în mare parte devălmășiei locale.⁹ Nicolae Iorga spunea: *Vrancea rămâne una din acele unități de organizare a statelor înainte de domnie și fără domnie,*¹⁰ ce funcționează ca o țară.

Cel mai mare moment de cotitură din istoria obștei vrâncene îl constituie cel în care Marea Devălmășie de Ocol a Vrancei încetează, aceasta fiind înlocuită cu devălmășia pe satele componente. Astfel în 1750 Marele Sfat al Vrancei, format din reprezentanții fiecărui sat, acei *oameni buni și bătrâni* mandatați cu puteri depline, se întâlnesc în Bârseștii Vrancei și hotărăsc să își împartă averea comună, fiecare obștean având în continuare aceleași drepturi devălmășe, dar exploatarea resurselor o putea face numai în cadrul legal stabilit de obștea căreia îi aparținea și în limitele de proprietate ale acesteia.

În 1755 domnitorul Matei Ghica prin dregătorii săi legiferează, prin document, prima *aruncare a munților pe sate*, cu stabilirea obligațiilor din venit și bir către obște și domnie.¹¹

⁵ Simion Mehedinți în *Cadrul geografic observări la Ardeal*, București, 1929, pp. 587-588, arată că numele de Vrancea ar proveni de la caracterul de groapă sau vrană ce îl are zona față de celelalte din jur.

⁶ S.J.A.N.Vrancea, Fondul *Prefectura Putna*, dosar 3/1939, ff.28-30.

⁷ I. Conea, *Vrancea geografiei istorice, toponimie și terminologie generală*, Editura Academiei Române, vol. V, București, 1993, pp.12-23;

⁸ Acesta funcționează până la jumătatea secolului al XVIII-lea când începe împărțirea munților pe sate și dispare obștea unitară. S.J.A.N.Vrancea, Fond *Colecția de Documente*, Pachet I-XXV, 23.05.1860, ff. 6-9.

⁹ S.J.A.N.Vrancea, Fondul *Judecătoria de Ocol Rural Tulnici. Obștea Vrâncioaia*, dosar 33/1949, ff. 15-16.

¹⁰ Nicolae Iorga, discurs în conferința *Vrancea și vrâncenii*, Tipografia Neamului Românesc, București, 1921, nr. 2, Biblioteca Societății Național-Culturală a Studenților Putneni.

¹¹ C. D. Constantinescu-Mircești, Stahl H.H., *Documente vrâncene, domnești, hotărnicii, răvașe și izvoare*, vol. I. Tipografia Bucovinei, București, 1929, p. 21.

Obștile devălmașe sunt structuri arhaice, constituite din țărani liberi, independenți, proprietari deplini ai moșiilor comune (munți întregi cu păduri și pășune) și conștienți de drepturile lor.

Putem astfel afirma că prima *disoluție* pe sate este specifică secolelor XVIII-XIX, perioadă în care Vrancea se confruntă și cu două mari procese de cotopire a devălmășiei: procesul cu vistiernicul Iordache Ruset Roznovanul (1801-1814/1817) și boierii Lipănești (1801-1845). Ion Ionescu de la Brad, agronom și ministru, este primul ce amintește de împărțirea devălmășiei pe sate, în 14 părți inegale, în funcție de ajutorul bănesc dat de sate în procesele amintite și de influența reprezentanților.¹² Interesele satelor sunt susținute de reprezentanții săi, însă presiunea pentru a primi *munte și frunză* mai bună e făcută de ceata mare a obștenilor¹³. Cu cât comunitatea era mai mare și mai vocală cu atât presiunea era mai crescută, Marele Sfat al Obștei neputând risca conflicte îndelungate.

Însă acest proces de descompunere continuă în perioada 1910-1948 când noile reglementări silvice (1910,1926,1935,1938), roirea satelor, vânzarea de proprietate și uzufruct obștesc, industrializarea, efectele Marelui Război, interesele burgheziei românești și apoi a sistemelor politice (autoritar și comunist) duc la o *disoluție totală* a devălmășiei vrâncene.

Secolul al XIX-lea a constituit perioada în care Marea Devălmășie de ocol vrânceană cunoaște disoluția fizică (a patrimoniului), averea acesteia (munții cu pădurile și pășunile) fiind împărțită succesiv pe sate (*aruncătorile munților*), însă în prima jumătate a secolului XX aceasta disoluție continuă, sub mai multe forme:

Disoluția patrimonială prin împărțirea averii între un sat matcă și un sat roit al acestuia și cea socială și parțial juridică prin excluderea statutară a unor *cetași* pe principii cutumiare și de vârstă¹⁴, membrii ai aceleiași comunități,

Disoluția juridică propriu-zisă prin crearea unei baze legislative de funcționare (așezăminte,statute și tabele de drepturi) diferite ale obștilor și prin crearea unor entități juridice separate(obștea trupului de moșie) în cadrul aceleiași comunități a satului;

Disoluția prin vânzarea de drepturi, în diferite forme aflate la limita legalității,sau acaparări de proprietăți devălmașe,

Pierderea de proprietăți prin încălcările de hotar a vecinilor din spațiul transilvan.

¹² Ion Ionescu de la Brad, *Agricultura Română din județul Putna*, Bucucurești, 1869. Acesta prezintă, pe baza recensământului din 1859, o primă situație statistică a *aruncării munților* în 14 sate, fiecare cu averea lui.

¹³ S.J.A.N.Vrancea, Fondul *Obștea Năruja*, dosar 10/1916, ff. 5-7.

¹⁴ *Acea neorganizare a răzășilor* de care vorbește H.H. Stahl, creată prin așezămintele/statutele diferitelor obști conform Codului Silvic din 1910 privind tabelele de drepturi ale membrilor în H. H. Stahl ., Gh.Serafim, *O situație juridică intolerabilă. Neorganizarea Obștilor răzășii din Vrancea*, în „Sociologie românească”_nr. 1-3, 1939, p. 67, Arhiva personală a prof. Diconu Victor.

Fiecare obște avea la începutul secolului XX o *constituție proprie* și organisme de gestionare a moșiei devălmășe. Actul fundamental juridic care stă la baza organizării obștilor (1912-1916) și reorganizării lor (1919-1927), pe baza Codului Silvic din 1910, este așa zisul *Așezământ*.¹⁵ Conceptul a apărut și a fost dezvoltat în Proiectul de lege a Codului Silvic.¹⁶

După apariția Codului din 1910, cu toate obligațiile silvice pentru devălmășii, obștile au reușit între 1911-1914 să obțină decizia de recunoaștere juridică, însă foarte puține și-au întocmit un *așezământ* până în 1916. Sfârșitul războiului a permis reluarea procesului, toate devălmășii finalizând aceste acte fundamentale între 1921-1923. Reactualizările, conform propriei evoluții, au loc în perioada 1927-1947.

Născut în satul Văsui, comuna Poiana la 13 octombrie 1891, Neculai Șt. Jechianu devine cea mai proeminentă personalitate vrânceană interbelică îndeplinind numeroase funcții pe care le onorează cu sfințenie: dascăl prin satele Vrancei, director al Băncii Populare *Muntele Frumoasele* (1914-1949)¹⁷, primar al Comunei Văsui (1925-1927)¹⁸, director al Camerei de Agricultură din județul Putna (1925-1929), președinte al Consiliului Județean Putna (1929-1931), Cooperativa Regională *Unirea Vrancei* (1925-1949)¹⁹ director al Federației Cooperatiste Putna (1930)²⁰, senator de Putna (1933-1937), deputat independent (1939-1940), deputat eparhial al Protopopiatului Vrancea (1931-1946)²¹. Responsabilitatea sa de suflet a fost însă cea de președinte a Obștii Frumoasele-Dealul Secăturii (1927-1946), ceata acestei devălmășii simțindu-i calitățile spirituale, administrative și culturale.²² Încrederea obștenilor în acest *apostol vrâncean* le este răsplătită pe deplin Obștea Frumoasele-Dealul Secăturii devenind un exemplu de bună administrare și chibzuință pentru bazinul *Țării Vrancei* și tot sistemul devălmaș interbelic. Veniturile provenite din vânzarea masei lemnoase l-au ajutat să fondeze două banci populare puternice, *Muntele Frumoasele* și *Unirea Vrancei*, instituții de bază în dezvoltarea zonei rurale vrâncene.²³

Visul lui Neculai Șt. Jechianu, adevărat *pedagog social*²⁴ pentru semenii săi, era uniformizarea actelor de funcționare a obștilor vrâncene: un singur *așezământ* care să rezolve discrepanțele juridice și administrative și să refacă puterea economică și

¹⁵ S.J.A.N.Vrancea, *Fondul Judecătorei de Ocol Rural Năruja*, dosar 121/1921, ff.31-33.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ V. Anghel, A. Deșliu, *Vocație și destin. 600 fișe - portret pentru un tablou spiritual - istoric al județului Vrancea*, Editura Terra, Focșani, 2000, p. 168, apud Iliescu I., *Contribuții la cunoașterea trecutului localității Văsui (Vrâncioaia)*, în „Cronica Vrancei”, VI, 2006, p. 372.

¹⁹ Florin Muscalu, *Dicționarul scriitorilor și publiciștilor vrânceni*, Editura Revista V, Focșani, 1999, pp. 81-82.

²⁰ C. Cherciu, *op. cit.*, pp. 648-650.

²¹ I. Iliescu, *op. cit.*, p. 373.

²² C. Cherciu, *op. cit.*, p. 648.

²³ S.J.A.N.Vrancea, *Fondul Vasile Țăroi*, dosar 31/1937, ff. 200-202.

²⁴ C. Cherciu, *op. cit.*, p. 648.

socială a obștii vrâncene. Reorganizarea propriei devălmășii din 1927 a vizat în primul rând modalitatea de valorificare a pădurii obștii către societățile forestiere.

Imposibilitatea folosirii întregii cantități de masă lemnoasă prin intermediul propriei cooperative de prelucrare nu a constituit un motiv pentru *a vinde pe degeaba*. Licitările organizate de administrația devălmășă a adus obștii profituri record, Neculai Jechianu valorificând la maximum accesibilitatea și calitatea materialului lemnos. Profitul Obștii Frumoasele-Dealul Secăturii a constituit sursa financiară pentru realizarea edificiilor social-culturale din satul Vrâncioaia.²⁵

Dezvoltarea infrastructurii comunitare era însoțită și de relansarea vieții economice private, obșteanul având posibilitatea accesării de împrumuturi modeste prin băncile sătești.²⁶

Modul de administrare al obștii devine cunoscut în toată Vrancea dar nu este acceptat ca model în multe din obștile vrâncene, *cozile de topor* (interpușii societăților forestiere) având ca scop îmbogățirea și nu propășirea comunităților de moșneni. Începând din 1904 vrânceni vor folosi dealul Dumbrava de la Bârsești pentru a aduce recunoștința lor înaintașilor, creatori ai devălmășiiilor, dar și ca loc de sfat și *înțelegere*.²⁷ Senatorul de Putna, Neculai Jechianu, face prin cuvântarea sa o încercare de a salva pădurile Vrancei de exploatarea haotică a societăților forestiere. El cere celor peste 1500 de participanți la adunarea populară jurământ de credință pentru a reîmpăduri *Vrancea cheală*.²⁸ Simbolistica locului²⁹ și participarea populară din majoritatea comunităților din zona de munte a Vrancei a oferit ocazia reluării unei tradiții: întâlnirile pe Dealul Dumbrăvii de la Bârsești pentru bucurie și recunoștință dar și pentru sfat și hotărâre comună.

Demersul lui Neculai Jechianu de a strânge laolaltă reprezentanții tuturor devălmășiiilor din Vrancea pentru a discuta realizarea unui așezământ unic nu are o finalitate concretă. La Bârsești (locul tradițional de sfat obștesc) aceștia nu reușesc să treacă peste disensiunile referitoare la limite de hotar și drepturile membrilor.³⁰ Se

²⁵ Toate obiectivele comunitare, biserică, școală, cooperativă, ocol agricol, stație seismică, baie populară, drumurile pietruite către localitățile limitrofe au avut ca resursă financiară devălmășia și micile investiții realizate de aceasta. V. Anghel, A. Deșliu, *op. cit.*, pp. 168-169.

²⁶ Banca *Muntele Frumoasele* și Cooperativa Regională *Unirea Vrancei* acordau împrumuturi pentru cumpărarea de pământ, animale de muncă, înființarea de livezi. *Ibidem*.

²⁷ Pe 2 iulie 1904 este sfințit monumentul comemorativ a lui Ștefan cel Mare, ridicat și cu sprijinul obștilor vrâncene. Societatea Culturală *Tudora Vrâncioaia*, patronată de Neculai Jechianu, continuă seria adunărilor publice de pe Dumbravă pentru a preda istoria vie a rezistenței vrâncenilor. C. Cherciu, *Vrancea și Ținutul Putnei, o lume de altădată, 1921-1945*, Editura Andrew, Focșani, 2005, pp. 69-70.

²⁸ M.C. Georgescu, *Problema silvică a Vrancei*, Tipografia *Cartea Putnei*, Focșani, 1937, pp. 36-40.

²⁹ Locul în care, conform legendei, Ștefan cel Mare a împroprietărit pe urmașii Vrâncioaiei cu munții Vrancei., C. Cherciu, *op. cit.* pp. 150-152.

³⁰ S.J.A.N.Vrancea, *Fondul Judecătorei Ocolului Rural Năruja*, dosar 37/1935, ff. 63-66. Litigiile dintre Obștea Năruja și cele din satele roite, cel dintre Obștea Colacu și Schitul Valea Neagră, Obștea Bîrsești și Obștea Topești provoacă administrațiile acestora să adopte și să mențină prevederi particulare în așezăminte. Acestea puteau constitui atuuri juridice în procesele deschise de obști în instanțele judecătorești. Arhiva personală a prof. Diconu Victor.

vorbește de *un amestec de târăgănare și egoism* din partea unora care nu vedeau cu ochi buni propășirea economică a obștilor și a Vrancei însăși.³¹ Anul 1930 rămâne însă în istorie ca momentul culminant când devălmășiile vrâncene au încercat împreună să-și rezolve problemele interne. Lipsa unui consens pentru promovarea unui așezământ comun este compensat de Neculai Jechianu prin obținerea unei decizii unanime de susținere și presiune politică pentru obținerea unei legi *doar pentru Vrancea*.³²

Consfințierea prin lege a *obiceiului locului*, înscrierea în tabelul de drepturi în urma hotărârii cetii, formalitățile mai ușoare de înscriere a celor cu drepturi în tabele, transferarea adunărilor generale de la sediul judecătorilor de ocol în satul de reședință a obștilor, sunt câștigurile legislative certe ale acțiunilor comune promovate de devălmășiile vrâncene. Victoria în acest demers comun întărește unitatea obștilor, toate modificându-și așezămintele în 1930 conform noilor prevederi legislative.³³

Puținele obști vrâncene care nu au fost reprezentate oficial, prin președinți sau Consiliile de Administrație, erau implicate în acțiuni în instanță sau erau momentan conduse de oameni cu interese ascunse, mișiți³⁴ ai societăților forestiere, acele *cozi de topor* care au făcut mult rău Vrancei.³⁵ Buna administrație și profiturile record înregistrate de Obștea Frumoasele-Dealul Secăturii nu au fost pe placul unor administratori de devălmășii care vedeau în noul model sfârșitul dominației asupra propriilor comunități. Sistemul de vânzare prin licitație publică pentru valorificarea întregii cantități de masă lemnoasă, promovat de Jechianu, nu mai putea aduce venituri record pentru *mai marii satelor*. Suma de 28 de milioane de lei obținută de obște a stat la baza investițiilor comunitare din satul Văsui. Presa vremii oglindea evenimentul sfințirii bisericii, școlii, băii publice, primăriei și centrului agricol din localitate, considerate un model pentru ridicarea vieții spirituale și economice a Vrancei.³⁶

În calitate de senator, Neculai Jechianu organizează la Vrâncioaia în 1943 o ultimă consfătuire a obștilor vrâncene.³⁷ La întâlnire participă 15 președinți de obști,

³¹ *Ibidem*, f. 63.

³² Datorită presiunilor comunităților vrâncene, susținuți de personalități ale vremii, Simion Mehedinti, Ion Mihalache, era modificat articolul 40 din Codul Silvic din 1910 care consfințea că *drepturile devălmășe sunt obținute potrivit obiceiului pământului existent în Vrancea și nu dreptului civil*. Textul de lege a vizat doar obștile vrâncene și a fost publicat în Monitorul Oficial nr.148 din 7 iulie 1930. C. Cherciu, *op. cit.*, p. 219.

³³ Acestea au introdus în structura lor noile prevederi ale literei f, art. 40 din Codul Civil, sub atenta supraveghere a celor trei judecători de ocol. C. Cherciu, *op. cit.*, p. 589.

³⁴ <https://dexonline.ro/> - delegat, emisar, mesager, reprezentant, sol, trimis, împuternicit.

³⁵ Persoane perfide, cu funcții pe plan local, care au tranzacționat drepturi de uzufruct și au ajutat societățile forestiere să spargă unitatea devălmășă și să intre legal în obști. C. D. Constantinescu-Mircești, I. Dragomirescu, *Marele proces al Vrancei*, în „Studii și Articole de Istorie”, vol. VIII, București, 1965, pp. 169-170.

³⁶ Ziarul *România*, nr.778., 29.07.1940, p. 2.
https://adt.arcanum.com/ro/view/Romania_1940_07_b_Capitala/?query=TEXT%3D%28ob%C8%99tea+v%C4%83sui%29+DATE%3D%281900-10-04--1950-10-04%29&pg=159&layout=s

³⁷ S.J.A.N.Vrancea_Fondul *Judecătoriei Ocolului Rural Năruja*, dosar 33/1941, ff. 1-3. Noul președinte al Obștii Colacu, Nicolae Cherciu, aprecia viziunea senatorului Jechianu despre viitorul devălmășiei

șefii judecătoriilor de ocol și ai Inspectoratului Silvic Putna.³⁸ Rezultatele acestei adevărate *conferințe devălmașe* pot fi considerate excepționale pentru acel moment de deigrigoladă social-economică și politică. Măsurile adoptate vizau:

Exploatarea rațională a pădurilor sub îndrumarea tehnică a silvicultorilor,

Înființarea unui nou ocol silvic la Vidra pentru refacerea pădurilor și valorificarea terenurilor degradate,

Verificarea așezămintelor obștești de către ministerul de resort,

Introducerea noilor registre contabile,

Reamintirea vechiului obiectiv - conducere după așezământ unic și după obiceiul pământului.³⁹

Implicarea lui Neculai Jechianu în toate domeniile vieții comunitare vrâncene a vizat consolidarea obștei devălmașe, singura resursă economică viabilă pentru modernizarea Vrancei. Fiind el însuși un exemplu de bună practică, acesta a demonstrat că președinții de obști sunt principalii promotori ai progresului. Chiar dacă unele persoane neavenite ocupă temporar aceste funcții, conducătorii devălmășiiilor sunt considerați cei mai importanți și influenți lideri din propriile comunități. Ei pot promova sărăcia sau bogăția, regresul sau modernizarea, însăși viața politică locală fiind influențată de activitatea obștească. Percepția publică este uneori influențată de rapacitatea unor președinți care devalidează unele devălmășii, iar populația din acestor obști pierde atât încrederea în sistem cât și șansa folosirii acestor resurse suplimentare pentru dezvoltarea localității.⁴⁰ Apariția unor lideri fideli intereselor cetii relansează încrederea în obște, iar participarea la acțiunile acesteia crește.

Unitatea devălmașă vrânceană este spartă de unele interese proprii iar calitatea vieții răzășului de rând diferă de la o devălmășie la alta. În majoritatea comunităților obștile modernizează infrastructura social-culturală a satelor, asigură susținerea categoriilor defavorizate și activitățile economice specifice, iar în celelalte grupurile de obșteni susțin procesele pentru înlăturarea administratorilor corupți sau cu performanțe mediocre.⁴¹

Aparția din mijlocul *cetii* a unui *apostol* ce cunoaște nevoile comunității și reușește să facă performanță economică și dezvoltare social-culturală, într-un sistem devălmaș considerat depășit, a stârnit admirație și acces la funcțiile publice. Neculai Jechianu încearcă reformarea întregului sistem devălmaș vrâncean prin acceptarea unui așezământ comun de către toate obștile interbelice. Interesele personale ale

vrâncene. Aprecierea sa venea pe fondul preluării mandatului de la un Consiliul de Administrație neglijent și plin de ilegalități. S.J.A.N.Vrancea *Fondul Obștea Colacu-Valea Sării*, dosar 2/1943, ff 1-2.

³⁸ În procesul verbal încheiat la 01.08.1943 se preciza absența reprezentanților a opt devălmășii. S.J.A.N.Vrancea *Fondul Judecătoriei Ocolului Rural Năruja*, dosar 33/1941, ff. 96-105.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ S.J.A.N.Vrancea *Fondul Obștea Voloșcani*, dosar 83/1927, ff. 21-24.

⁴¹ Obștea Voloșcani, devălmășie bogată și accesibilă valorificării masei lemnoase, cunoaște mai multe episoade în care instanțele judecătorești și Casa Pădurilor înlătură administratorii corupți. S.J.A.N.Vrancea *Fondul Judecătoriei Ocolului Rural Năruja*, dosar 3/1943, ff. 4-7, 110-115.

cozilor de topor depășesc însă pe cele comunitare, iar modelul de succes promovat de Obștea Frumoasele - Dealul Secăturii rămâne unicat. Ce zidise timp de peste patru decenii în inima și sufletul vrâncenilor rămâne doar acolo și necunoscut celorlalți până în 1990, deoarece între 1949-1963 cunoaște gulagul românesc.⁴²

Demersul nostru a urmărit valorificarea documentelor de arhivă (S.J.V.A.N și personale) și cunoașterea idealului promovat de Neculai Jechianu, insuficient studiat de istoriografia actuală. Prin conținut și bibliografie articolul se dorește a fi un reper de cunoaștere a fenomenului de reunificare devălmașă, promovat de Neculai Jechianu, și o provocare pentru continuarea și aprofundarea cercetării.

Bibliografie selectivă

I.Documente inedite

S.J.A.N.V. (Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vrancea)

fond *Colecția de Documente*, Pachet I-XXV, 23.05.1860.

fond *Judecătoria Ocolului Rural Năruja*, dosar 121/1921, dosar 37/1935, dosar 33/1941.

fond *Judecătoria de ocol rural Tulnici. Obștea Vrâncioaia*, dosar 33/1949.

fond *Obștea Năruja*, dosar 10/1916.

fond *Obștea Colacu-Valea Sării*, dosar 2/1943.

fond *Prefectura Putna*, dosar 3/1939.

fond *Vasile Țiroiu*, dosar 31/1937.

fond *Obștea Voloșcani*, dosar 83/1927.

Arhiva personală a prof. Diconu Victor.

II.Surse online:

https://adt.arcanum.com/ro/view/Romania_1940_07_b_Capitala/?query=TEXT%3D%28ob%C8%99tea+v%C4%83sui%29+DATE%3D%281900-10-04--1950-10-04%29&pg=159&layout=s

<https://dexonline.ro>

III.Lucrări speciale

Anghel V., Deșliu A., *Vocație și destin. 600 fișe - portret pentru un tablou spiritual - istoric al județului Vrancea*, Editura Terra, Focșani, 2000.

Cherciu C., *Vrancea și Ținutul Putnei, o lume de altădată, 1921-1945*, Editura Andrew, Focșani, 2005.

Cherciu C., *Țara Vrancei – o istorie a obștilor răzăși*, Editura Axis Libri, Galați, 2015.

Constantinescu-Mircești C.D., Stahl H.H., *Documente vrâncene, domnești, hotărnicii, răvașe și izvoare*, vol. I. Tipografia Bucovinei, București, 1929.

Constantinescu-Mircești C.D., Dragomirescu I., *Marele proces al Vrancei*, în „Studii și Articole de Istorie”, vol. VIII, București, 1965.

Georgescu M.C., *Problema silvică a Vrancei*, Tipografia „Cartea Putnei”, Focșani, 1937.

⁴²Costică Neagu(coord), V. G. Țibrea, I. G. Cherciu, *Neculai Jechianu, un apostol vrâncian*, Editura Terra, Focșani, 2021, p. 98.

Iorga N., discurs în conferința *Vrancea și vrâncenii*, Tipografia Neamului Românesc, București, 1921, nr. 2, Biblioteca Societății Național-Culturală a Studenților Putneni.

Iliescu Ionuț, *Contribuții la cunoașterea trecutului localității Văsui (Vrâncioaia)*, în „Cronica Vrancei”, VI, 2006.

Muscalu F., *Dicționarul scriitorilor și publiciștilor vrânceni*, Editura Revista V, Focșani, 1999.

Neagu C.(coord.), Țibrea V.G, Cherciu I.G., *Neculai Jechianu, un apostol vrâncean*, Editura Terra, Focșani, 2021.

Stahl H.H., Serafim Gh., *O situație juridică intolerabilă. Neorganizarea Obștilor răzăși din Vrancea*, în „Sociologie românească”, nr. 1-3, 1939.

IV. Lucrări generale

Conea I., *Vrancea geografiei istorice, toponimie și terminologie generală*, Editura Academiei Române, vol. V, București, 1993.